

*Schelpenvisser aan de
Hollandse kust (ca. 1935).
Uitgave F.E. de Wilde,
Davos-Dorf. Collectie F.
Beekman.*

Buitenmensen op strand en duin

In het vorige nummer van Holland's Duinen werd de nieuwe rubriek Buitenmensen geïntroduceerd, waarin aandacht wordt gegeven aan tegenwoordig vrijwel niet meer uitgeoefende beroepen of bezigheden op strand en duin. De schrijver houdt zich nog steeds aanbevolen voor oude foto's! **Door Frans Beekman**

De schelpenvisser

Tot een halve eeuw geleden was het heel gewoon op het Hollandse strand, zelfs tussen de badgasten, een schelpenvisser in actie te zien. Bij voorkeur met opkomend water, wanneer de schelpen losraken van de zeebodem, werd met een schelpenbeugel in de branding gevist. De grote, stevige en halfgeknotte strandschelpen, strandgapers, kokkels en mossels in het kleine net werden met een zwaai in de schelpenkar gestort. Soms werden ze op het strand gegooid en met een platte metalen schop in de kar geschept.

Op het strand van Scheveningen, Wassenaar en Katwijk waren aan het einde van de negentiende eeuw tientallen schelpenvissers actief. Volgens een opgave uit 1890 werd op dit kustgedeelte toen wel 30 ton schelpen verzameld. Ook werden er zeesterren en aanspoelsel verzameld als bemesting van de duinakkertjes. Het schilderachtige tafereel op het strand werd vaak op foto vastgelegd en ook zien we het veel op de doeken van Anton Mauve en Hendrik Willem Mesdag afgebeeld. Voor het transport van de schelpen waren kleine schelpenkarren in gebruik die door een paard werden getrokken. Deze karren hadden een vrij kleine laadbak en grote wielen met brede velgen om het draagvlak te vergroten en niet in het natte zand weg te zakken. Ze konden vrij ver de zee in. Een schelpenkar in Katwijk vervoerde

een halve kubieke meter schelpen. Na 1920 kwamen er wat grotere kiepkarren in gebruik die ruim een kubieke meter konden vervoeren. Het waren vaak gammele voertuigen met een oud paardje ervoor. Omstreeks 1935 vond er een innovatie plaats. Voor de schelpenkarren werden geen houten wielen meer gebruikt, maar luchtbandwielen op een oud autochassis.

De schelpenkarren brachten hun lading door een opening in de zeereep naar een stortplaats in de duinen. Van hier ging het met vletten over een smalle vaart naar het achterland. Ook over de weg werden de schelpen vervoerd naar de kalkovens langs de Oude Rijn bij Valkenburg. Na Wassenaar liep de nog bestaande Schulpweg. In de stad Den Haag werden veel schelpen gebruikt als verharding van lanen als het Lange Voorhout, paden in het Haagse Bos en ook op de begraafplaatsen. Schelpen waren aan de kust een goed alternatief voor grind dat immers van ver moest worden aangevoerd.

Na 1960 verdwenen de schelpenvissers van het strand. In de visserijmusea van Scheveningen, Katwijk en Noordwijk worden de laatste schelpenkarren bewaard. Momenteel vist de firma Van Rijn uit Katwijk met een tractor voorzien van een sleepnet nog naar schelpen in de branding van de Noordzee.